

Præsidentens tale til Akademiets Stiftelsesfest 2014

Deres Majestæt - Akademiets gæster og kunstnere.

I 1895 skriver Meldahl i Kunstakademiets historie at:

" flere Kirker efterhaanden er bleven Gjenstand for Dilettanternes Velgjerninger, samt at der undertiden lægges større vægt på Billigheden end på Godheden..."

Det er godt nok en sjov formulering, når man læser det i dag! Men så igen...det minder jo faktisk om noget, man kan høre på et Akademiraadsmøde i 2014.

Kunstnerisk kvalitet har alle dage været under pres af jagten på hurtig profit og særinteresser. Det pres er ikke blevet mindre, som tiden er gået, og det er stadig afgørende, at den højeste faglighed og insisteren på kunstnerisk kvalitet og vedvarende værdier holdes i hævd. Uden denne optik bliver vi alle fattigere.

Den kunstneriske kvalitet opstår nemlig ikke af sig selv.

Her i Akademiet for de Skønne Kunster er arkitekter og billedkunstnere med landets højeste faglighed samlet for at fremme den kunstneriske kvalitet. Vi er valgt af hinanden, faglighed valgt af faglighed. Dette er en helt unik konstruktion, som gør os uafhængige af særinteresser, men som også forpligter.

I Akademiet forpligter vi os til at søge at fremme kunsten. Det gør vi jo hjertens gerne. Vi gør det i mange forskellige sammenhænge og med forskellige midler. Men det står helt klart, at det ofte er andre, som sætter rammerne, skaber vilkårene, og *bestemmer* noget om kunsten. Bestemmer hvornår, hvordan, hvorfor, hvor og måske endda *om* den kunstneriske kvalitet overhovedet opstår!

I Akademi og råd diskuteres kunsten i det offentlige rum.

Det diskuteres, hvordan vi kan støtte og sikre fagligheden i diverse kunstudvalg heriblandt i landets kommuner.

Vi taler om hvilke cirkulærereformationer, som fremmer udvælgelsen af de enestående værker og om, hvordan vi undgår, at kvalitative bygninger, bymiljøer og landskabsrum nedrives eller skæmmes på grund af uvidenhed og enøjet fokus på hurtig profit og kortsigtede særinteresser.

Vi spørger, om billedkunstnere og arkitekter i Danmark uddannes på en måde, som understøtter den højeste kunstneriske kvalitet. Og vi interesserer os for, hvordan

formidlingen af kunsten og arkitekturen i Danmark når et niveau, som fremmer kunsten – til gavn for samfundet.

Og hvis ellers man mener, at arkitekter skal lave arkitektur og billedkunstnere, billedkunst – ja, så må vi også se på, om der er hindringer for de skabende billedkunstnere og arkitekter, der hæmmer frembringelsen af det højeste kunstneriske kvalitetsniveau – hæmmer netop den kunstneriske kvalitet, som Frederik V bad os sikre for nu 260 år siden.

Det at søge at fremme kunsten er vigtigt - ikke for kunstnernes skyld, men for kunstens egen skyld. Fordi kunsten er nødvendig i vort samfund, og fordi samfundets beslutningstagere i en kompleks verden behøver helhedsorienteret æstetisk rådgivning på højeste niveau. Rådgivning som kommer fra den højeste uafhængige faglighed med udgangspunkt i det ideelle. Rådgivning i eftertænksom og modig forståelse for fortid, nutid og fremtid.

Mikkel Bøgh skrev i forordet til en af Sophia Kalkaus bøger, at mennesket ikke blot er mekanisk og kausalt, men omvendt heller ikke er løsrevet fra enhver realitet – ”*der er forbindelser, netværk, overgange, kontakt*”.

Måske kan man – lettere fortolket – hævde, at kunstens fremme kun virkelig tilgodeses i erkendelsen af denne dobbelthed. Hvis vi mener, at kunsten har en *betydning* i virkeligheden, må vi lade virkeligheden møde den og møde den på en måde, så man står beriget tilbage. Måske skal Akademiet i endnu højere grad kunne gribe det kausale og på nye måder gå i direkte dialog og etablere synlige kontaktflader?

I 260 år har vi talt det talentløse og kvalitetsløse imod, vi har frarådet det ubetænksomme og peget på det fantastiske og det berigende. Det har vi gjort i forhold til billedkunst og arkitektur og herunder selvfølgelig også byrum og landskab.

Men for at fremme den kunstneriske kvalitet oplever vi, at det i stigende grad er blevet nødvendigt at forstå og *møde* de mekanismer, som sætter rammerne for, at kunsten overhovedet kan opstå. Samtidig oplever vi et stadig større behov for *synlighed* og formidling.

Vi har derfor i 2013 deltaget i diverse seminarer og workshops om den ny nationale arkitekturpolitik, som netop er offentliggjort af kulturminister Marianne Jelved – en tværministeriel arkitekturpolitik med mange ambitiøse visioner, som vi vil glæde os til at følge op på og se resultaterne af.

Desuden har vi indført en række dialogmøder med beslutningstagere inden for kunstens og arkitekturens område. Det er nemlig tydeligt, at vores udtalelser og pressemeddelelser ikke er nok; hverken de råbende, de kategoriske, de provokerende, de nuancerede eller de indsigtfulde.

Hvis vi skal virke til kunstens fremme, er større og mere præcis dialog også nødvendig.

Eksempelvis forventer vi efter et antal møder nu i 2014 at kunne samarbejde med Naturstyrelsen om en kommende konkurrence om placering af vindmøller ud fra en kunstnerisk helhedsbetragtning af det danske landskab.

Vi har også afholdt et Akademimøde med deltagelse af udefrakommende aktører under overskriften "visioner for det fælles rum", og rådet har genindført endnu et Akademimøde, hvor Akademiets 60 medlemmer bringer emner op, emner, som så bringes videre af rådet samt diverse udvalg. Og jeg skal her i aften opfordre til, at Akademiets medlemmer i endnu højere grad kontakter rådet løbende om forestående kunstneriske problematikker, som kalder på opmærksomhed og handling.

I 2013 har vi også indført "Medaljeaftener", hvor vi har bedt 3 af årets medaljemodtagere berette om deres kunstneriske virke. At dømme fra tilbagemeldingerne – en absolut magisk aften her i Charlottenborgs festsal – i selskab med Kirsten Delholm, Jan Gehl og Olafur Eliasson. Vi har føjet en ny tradition til Akademiet for de Skønne Kunster. Tænk at det skulle tage 259 år at finde på, og tænk at man kan skabe nye traditioner her, hvor traditionerne ellers står i kø... Jeg håber meget, at dette års medaljemodtagere vil være villige til at videreføre denne ny tradition til endnu en medaljeaften.

Desuden har vi i årets løb – med forskellige tiltag – søgt at udbrede kendskabet til Akademiet i diverse medier, seneste eksempel er DRs TV-udsendelse om Frederik V, Akademiet og medaljemodtagerne, der blev vist for to dage siden.

En bevilling fra Kulturministeriet har for nyligt styrket Akademiet og blandt andet muliggjort en tiltrængt konservering af udvalgte malerier og en nødvendig forbedring af forholdene for og registrering af kunstsamlingen. Og lige nu er vi i fuld gang med at optimere opmagasineringsforholdene og fotografere samlingens værker. Tusind tak til Kulturministeriet for det.

Og så har Kunstnersamfundsmedlemmerne valgt et nyt Akademi og nye medlemmer til Juryen i januar/februar i år. Juryen har optaget nye medlemmer i Kunstnersamfundet, Akademiet har deltaget i akademimøder og flere medlemmer

har udført vigtigt arbejde i forskellige bestyrelser og udvalg. Råd og jury har uddelt adskillige legater. Rådet har uddelt årets medaljer og nedsat et landskabsudvalg med et nyt kommissorium, som sikrer dette vigtige udvalg større gennemslagskraft.

Kirkekunstudvalget har været rundt i landets kirker, pressekomitéen har fremlagt idéer til øget synlighed, hvoraf flere er besluttet og udført allerede i 2013.

Desuden har Rådet udpeget censorer til arkitektskolerne, vi har udtalt os om den skandaløse affredning af KB-Hallen i København, og vi har med held anbefalet Kunstmuseet Louisiana ikke at sælge og nedrive stifteren Knud W. Jensens originale bolig. Vi har efterspurgt større omtanke, hvis der skal bygges i forhold til Kongens Have i København. Vi har udtalt os om vigtigheden af, at give mere end man tager, når Københavns havnerum bebygges, og vi har udtalt os om visningsvederlaget, til billedkunstnere – designere og kunsthåndværkere – og mangel på samme til *arkitekterne*.

Rådet har skrevet om betydningen af et større helhedssyn i planlægningen af det åbne land i forbindelse med opstilling af store vindmøller, og senest har vi opfordret Danmarks største offentlige bygherre, Bygningsstyrelsen, til at anvende de rette udbudsformer for at sikre den højeste kunstneriske kvalitet, når der skal bygges en ny arkitektskole i Århus.

2013 var også året, hvor vi mistede arkitekten Henning Larsen. Henning Larsen står som en af vores allerstørste arkitekter, og via sin undervisning, formidling og praksis har han gennem årene beriget os med tanker, teorier, skitser, og ikke mindst har han bygget arkitektur, hvor især rum og lys var hans særlige indgang til at forme sine, og vores omgivelser. Henning Larsen modtog i 1965 Eckersberg Medaillen, i 1985 C.F. Hansen Medaillen og siden år 2000 var han æresmedlem af Akademiet. Arkitekten Henning Larsens betydning, kan ikke overvurderes, og vi mindes ham med ære.

De medlemmer og suppleanter af Akademiraadet der fratræder den 31. marts er: arkitekterne Anders Abraham, Merete Ahnfeldt-Møllerup og Carsten Hoff samt billedkunstnerne Anja Franke, Leif Kath og Malene Landgreen. En stor tak for jeres indsats i Akademiraadet.

De nye rådsmedlemmer, der tiltræder 1. april, er: arkitekterne Rikke Juul Gram og David Zahle samt billedkunstnerne Astrid Kruse Jensen og Yvette Brackman. De nye suppleanter, der tiltræder, er: arkitekten Anders Abraham og billedkunstneren Susan Hinum. Velkommen til jer.

Og til sidst vil jeg rette en helt særlig tak til Hendes Majestæt Dronningen for den interesse, der er udvist Akademiet gennem mange år og slutte med et kongeligt citat fra Akademiets stifter.

Ifølge Frederik V var Akademiet i 1754 *"betænkt paa at bringe nyttige og smukke Kunster udi en større Floer og Opkomst"....*

Jeg tror faktisk, at det er vigtigere end nogensinde. Det er derfor, at vi er her. Tak til alle jer i salen, som er med til at fremme den kunstneriske kvalitet – ved at skabe den – og ved at rådgive om den. Sammen med andre og sammen med det øvrige samfund. Kunstnerisk kvalitet opstår nemlig ikke af sig selv.....!

Johnny Svendborg Andersen